Hukuk Bölümü 2008/200 E., 2008/377 K.

- **HAFİF PARA CEZASI**
- **İNCELEMEDE İZLENECEK YÖNTEM**
- **SÜRÜCÜ BELGESİ ALMA ZORUNLULUĞU**

- 5252 S. TÜRK CEZA KANUNUNUN YÜRÜRLÜK VE UYGULAMA ŞEKLİ ... [Madde 7]
- 2247 S. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAK... [Madde 19]
- 2918 S. KARAYOLLARI TRAFİK KANUNU [Madde 36]

"İçtihat Metni"

O L A Y

: Davacı hakkında, ehliyetsiz araç kullanmaktan dolayı 2918 sayılı Yasa'nın 36. maddesi uyarınca 19.11.2007 tarih, H-423783 No.lu Trafik Suç Tutanağı düzenlenmiş, anılan tutanağın Sivas Cumhuriyet Başsavcılığına verilmesi üzerine; Cumhuriyet savcısı tarafından 20.11.2007 tarih ve 2007/724 sayılı karar ile, davacının durumunun 2918 Sayılı Yasa'nın 36/3 maddesi ile 5349 sayılı Yasa ile değişik 5252 sayılı Yasa'nın 7/2 maddesi uyarınca idari para cezasını gerektirdiğinden bahisle 600,00-YTL idari para cezası ile cezalandırılmasına karar verilmiştir.

Davacı, para cezasına karşı adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

SİVAS 2. SULH CEZA MAHKEMESİ; 23.11.2007 gün ve 2007/1107 D.iş sayı ile, Mahkemelerince itirazcının dilekçesi, ceza tutanağının yapılan incelemesinde, ceza tutanağı ilgilinin yüzüne karşı verilmiş olduğundan, idari işleme karşı idari yargı yerinde dava açması gerektiğinden mahkemelerinin görevsizliğine karar vermenin gerekmiş olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı, bu kez, söz konusu idari para cezası verilmesine ilişkin işlemin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

SİVAS İDARE MAHKEMESİ; 2.5.2008 gün ve E:2008/344 sayı ile, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19., 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun'un, 'İdare Mahkemelerinin Görevleri' başlıklı 5., 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 'Sürücü Belgesi Alma Zorunluluğu' başlıklı 36. ve aynı Kanunun 112. maddesi hükümlerine yer verdikten sonra; davaya konu uyuşmazlıkla ilgili bir başka düzenleme olan 5252 Sayılı Türk Ceza Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun'un 5349 sayılı Yasa ile değişik "Hafif hapis ve hafif para cezalarının idari para cezasına dönüştürülmesi" başlıklı 7. maddesinde; " (1) Kanunlarda, "hafif hapis" veya "hafif para" cezası olarak öngörülen yaptırımlar, idari para cezasına dönüştürülmüştür. İdari para cezasının hesaplanmasında 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 52 nci maddesi hükümleri uygulanır. İlgili kanunda "hafif hapis" cezasının üst sınırının belirtilmediği hallerde, idari para cezasının hesaplanmasında esas alınacak gün sayısının üst sınırı, yediyüzotuzdur.

(2)

Kanunlarda, "hafif hapis cezası" ile "hafif para cezası"nın seçimlik olarak veya birlikte öngörüldüğü hallerde, idari para cezası yaptırımının belirlenmesinde "hafif hapis cezası" esas alınır.

(3)

Kanunlarda, sadece "hafif para cezası"nın öngörüldüğü ve cezanın alt veya üst sınırının belirtilmediği hallerde, idari para cezası, yüzyirmimilyon Türk Lirasından az, onsekizmilyar Türk Lirasından fazla olamaz.

(4)

Bu madde hükmüne göre idari para cezasına karar vermeye Cumhuriyet

savcısı yetkilidir." kuralına yer verilmiş olduğu; dosya içeriğinden; davacı hakkında ehliyetsiz araç kullanmaktan dolayı 19.11.2007 tarihinde 2918 sayılı Yasa'nm 36. maddesi uyarınca Trafik Suç Tutanağı düzenlendiği, anılan tutanağın Sivas Cumhuriyet Başsavcılığına verilmesi üzerine davacının durumunun 2918 Sayılı Yasa'nın 36/3 maddesi ile 5349 sayılı Yasa ile değişik 5252 sayılı Yasa'nın 7/2 maddesi uyarınca idari para cezasını gerektirdiğinden bahisle 20.11.2007 tarih ve 2007/724 sayılı karar ile Cumhuriyet savcısı tarafından 600,00-YTL idari para cezası ile cezalandırılmasına karar verildiği, davacının bu cezaya karşı 23.11.2007 tarihinde Sivas 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nde açtığı davanın idari yargının görevli olduğundan bahisle reddi üzerine Mahkemelerinde bakılan bu davanın açıldığının anlaşıldığı; olayda, işin esasına geçilmeden önce, 2918 sayılı Kanun'un 36. maddesine muhalefetten verilen idari para cezasına karşı adli ya da idari yargı yerlerinden hangisinde dava açılacağı hususunun tespitinin gerektiği; 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu ile getirilen sistemde, sürücü belgesi sahibi olmadan trafiğe çıkanlara hafif para cezası ve bu cezanın yanında hafif hapis cezası, verilmesinin öngörüldüğü, 5252 sayılı Yasa'nın 5349 sayılı Yasa ile değişik 7. maddesi ile ise; Kanunlarda, "hafif hapis" veya "hafif para" cezası olarak öngörülen yaptırımların, idari para cezasına dönüştürüldüğü; 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 27.maddesinin 1.fıkrasında, "İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren engeç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir." hükmünün yer aldığı, aynı Kanunun 5560 sayılı Kanunla değişik 3.maddesinde, "Bu Kanunun; a) İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde, b) Diğer genel hükümleri, idari para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında uygulanır." hükmü, 34.maddesinin 8.bendinde de, "idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idariyargı merciinde görülür." hükmünün yer aldığı; yukarıya alınan hükümler birlikte değerlendirildiğinde; idari para cezalarına karşı açılan davaların idari yargı merciinde görülebilmesi için;

1-idari para cezasının düzenlendiği kanunda açıkça görevli mahkemenin idare mahkemesi olarak gösterilmiş olması,

2-İdari para cezası ile birlikte aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren bir idari kararın da verilmiş olması, şartlarının gerçekleşmesi gerektiğinin anlaşıldığı; bu haliyle, uyuşmazlığa konu olayda; 2918 sayılı Yasa'da sürücü belgesi sahibi olmadan trafiğe çıkma suçundan ötürü hafif hapis ve hafif para cezası düzenlenmiş, 5252 sayılı Yasa ile ise bu cezaların idari para cezasına dönüştürülmüş olduğu; idari para cezasını düzenleyen 5252 sayılı Kanunda, bu şekilde verilecek idari para cezalarına karşı açılacak davalarda görevli yargı merciinin idari yargı yeri olduğuna dair bir hüküm bulunmadığından, 5326 sayılı Kanunun 27. ve 3. maddeleri uyarınca, uyuşmazlığa konu edilen davanın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerekeceği kanaatine

varılmış bulunulduğu; açıklanan nedenlerle; Mahkemelerinin görevine girmeyen ve ilgili adli yargı yerince de görevsizlik kararı verilen bu davada, görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Turan KARAKAYA, Nüket YOKLAMACIOĞLU, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 22.12.2008 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME :Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu'nun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği..." açıkça belirtilmiştir. Bu durum gözetildiğinde, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

İdare Mahkemesince anılan Yasanın 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTINTAŞ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 2918 sayılı Yasa'nın 36. maddesine aykırılık nedeniyle Savcı tarafından verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

13.10.1983 tarih ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun "Amaç" başlıklı 1. maddesinde, "Bu kanunun amacı, karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlamak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemektir" denilmiş; 36. maddesinde, "Motorlu araçların, sürücü belgesi sahibi olmayan kişiler tarafından karayollarında sürülmesi ve sürülmesine izin verilmesi yasaktır.

Araçlar, bu Kanunda sınıfları belirtilen sürücü belgelerine sahip sürücüler ile iki veya çok taraflı anlaşmalara göre sürücü belgesi bulunan veya geçerli uluslararası sürücü belgesi olan kişilerce sürülebilir.

(Yeniden Düzenleme: 21/5/1997 - 4262/4 md.) Sürücü belgesi sahibi olmadan trafiğe çıkanlara ilk tespitte bir aydan iki aya kadar, tekrarı halinde iki aydan üç aya kadar hafif hapis cezası verilir. Ayrıca bu kişiler her defasında 7.200.000 lira hafif para cezasıyla da cezalandırılırlar. Bu kişilerin kazaya neden olması halinde bu cezaların uygulanması diğer cezaların uygulanmasına engel teşkil etmez. Sürücü aynı zamanda araç sahibi değilse, ayrıca tescil plakasına da aynı miktar için ceza tutanağı düzenlenir" hükmü yer almış; 112. maddesinde(Değişik birinci fıkra : 8/3/2000 - 4550/2 md.), sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması hariç olmak üzere bu Kanundaki; hafif para cezasını veya bununla birlikte hafif hapis cezasını, belgelerin geri alınması ve iptali veya işyerlerinin kapatılması cezasını gerektiren suçlarla ilgili davalara trafik mahkemelerinde, bunların bulunmadığı yerlerde yetki verilen sulh ceza mahkemelerinde bakılacağı belirtilmiştir.

4/11/2004 gün ve 5252 sayılı Türk Ceza Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun'un "Hafif hapis ve hafif para cezalarının idari para cezasına dönüştürülmesi" başlığını taşıyan 7. maddesinde(Değişik: 11/5/2005 - 5349/3 md.), "(1) Kanunlarda, "hafif hapis" veya "hafif para" cezası olarak öngörülen yaptırımlar, idari para cezasına dönüştürülmüştür. İdari para cezasının hesaplanmasında 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 52 nci maddesi hükümleri uygulanır. İlgili kanunda "hafif hapis" cezasının üst sınırının belirtilmediği hallerde, idari para cezasının hesaplanmasında esas alınacak gün sayısının üst sınırı, yediyüzotuzdur.

(2) Kanunlarda, "hafif hapis cezası" ile "hafif para cezası"nın seçimlik olarak veya birlikte öngörüldüğü hallerde, idari para cezası yaptırımının belirlenmesinde "hafif hapis cezası" esas alınır.

(3) Kanunlarda, sadece "hafif para cezası"nın öngörüldüğü ve cezanın alt veya üst sınırının belirtilmediği hallerde, idari para cezası, yüzyirmimilyon Türk Lirasından az, onsekizmilyar Türk Lirasından fazla olamaz.

(4) Bu madde hükmüne göre idari para cezasına karar vermeye Cumhuriyet savcısı yetkilidir" hükmüne yer verilmiştir.

30.3.2005 gün ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "Cumhuriyet savcısının karar verme yetkisi" başlığını taşıyan 23. maddesinde, "(1) Cumhuriyet savcısı, kanunda açıkça hüküm bulunan hallerde bir kabahat dolayısıyla idarî yaptırım kararı vermeye yetkilidir.

(2) Bir suç dolayısıyla başlatılan soruşturma kapsamında bir kabahatin işlendiğini öğrenmesi halinde Cumhuriyet savcısı durumu ilgili kamu kurum ve kuruluşuna bildirebileceği gibi, kendisi de idarî yaptırım kararı verebilir.

(3) Soruşturma konusu fiilin kabahat oluşturduğunun anlaşılması halinde Cumhuriyet savcısı bu nedenle idarî yaptırım kararı verir. Ancak, bunun için ilgili kamu kurum ve kuruluşu tarafından idarî yaptırım kararı verilmemiş olması gerekir" denilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, 2918 sayılı Yasa'nın 36. maddesine aykırılık nedeniyle düzenlenen ve davacı tarafından da imzalanan trafik suç tutanağına istinaden Savcı tarafından, davacının sürücü belgesi olmadığı halde araç kullandığı sebebiyle, 5252 sayılı Kanun'un 5349 sayılı Kanun ile değişik 7. maddesi göz önüne alınarak; ön görülen hafif hapis cezasının 1 ay olan alt haddi dikkate alınarak, 5237 sayılı Yasanın 52. maddesi gereğince 30 gün karşılığı 600.00.- YTL idari para cezası ile cezalandırılmasına karar verildiği anlaşılmıştır.

30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesini değiştiren 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesinde " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır." denilmiştir.

19.12.2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, 11.5.2005 gün ve 5349 sayılı Kanun ile değişik 5252 sayılı Kanun'un 7. maddesi ile, Kanunlarda, hafif hapis veya hafif para cezası olarak öngörülen yaptırımlar idari para cezasına dönüştürüldüğünden; davacıya, sürücü belgesiz araç kullandığından bahisle 2918 sayılı Kanun'un 36/3. maddesi uyarınca 1 ay karşılığı 600.00.-YTL idari para cezası verilmiştir.

Bu durumda, 5349 sayılı Kanun ile değişik 5252 sayılı Kanun'un 7. ve 5326 sayılı Kanun'un 23. maddesine dayanılarak Savcı tarafından davacıya verilen idari para cezasının, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu ve Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326

sayılı Kanun hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Sivas İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Sivas 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nce verilen 23.11.2007 gün ve 2007/1107 D.iş sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 22.12.2008 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.